

A BÉKÉS MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT ELNÖKE

Cím: 5600 Békéscsaba, Árpád sor 18.

Telefon: +36-66-441-156

Előkészítő: dr. Horváth Mihály Méhi Gabriella	NYILVÁNOS ülés
Véleményező bizottságok: Területfejlesztési Bizottság	A döntéshozatal egyszerű többséget igényel

ELŐTERJESZTÉS
a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
2022. május 26-án tartandó rendkívüli ülésére

Tárgy: Békés Megye Előzetes Integrált Területi Programjának módosítása

Tisztelt Közgyűlés!

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (a továbbiakban: TOP Plusz) megyékre allokált forrásainak felhasználását megalapozó Integrált Területi Programok (a továbbiakban: ITP 2021-2027) tervezése országszerte 2021. nyarán történt a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) figyelembevételével. A 2021-2027-es európai uniós programozási időszakra vonatkozóan elkészített, előzetes ITP 2021-2027-et a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 9/2021. (VI. 23.) KGY. határozatával, a Kormány 1658/2021. (IX. 24.) Korm. határozat 1.b) pontjával fogadta el.

A Rendelet 68. § (5) bekezdésben szabályozottak alapján az ITP-k módosítását évente két alkalommal, az adott év április 30-áig, illetve december 31-éig kezdeményezheti a területi szereplő, de a (6) bekezdés lehetőséget biztosít arra, hogy az irányító hatóság soron kívül felhívhatja a területi szereplőt az ITP módosítására, amennyiben a program módosítása érinti annak hétéves forráskeretét, az elérendő indikátorok célértékét, az intézkedés és a tematikus célkitűzés szerinti forrásallokációt, a fenntartható városfejlesztésre kijelölt városok megnevezését, városi szintű forráskeretét, tematikus célkitűzés szerinti forrásallokációját, indikátor célértékét.

Az Irányító Hatóság Stratégiai, Tervezési és Értékelési Főosztálya (továbbiakban: IH) 2022. február 28-i levelében közölte, hogy a TOP Plusz indikatív forráskerete, valamint a finanszírozó alapok (ERFA, ESZA+) egymáshoz viszonyított aránya a Partnerségi Megállapodás tervezetének Európai Bizottsággal történő egyeztetése, továbbá a 2021-2027 időszak hazai operatív programjainak összehangolása során megváltozott. A lezajlott egyeztetések nyomán a TOP Plusz keretösszege az operatív programok közötti átcsoportosításoknak köszönhetően 163 Mrd Ft-tal növekedett, továbbá a humáninfrastruktúra fejlesztésére fordítandó keretösszeg növelése miatt a TOP Plusz eddigi forráskeretén belül alapok közötti átcsoportosítás is történt. A 2022. február 23-án megjelent 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat értelmében Békés megye vonatkozásában a TOP Plusz keretösszeg 94,798 Mrd Ft-ra növekedett, ebből az ERFA alapból nyújtott támogatás 83,332 Mrd Ft, az ESZA alapból nyújtott 11,466 Mrd Ft.

A TOP Plusz forráskeret fenti változása, valamint az első pályázati időszakban beérkezett települési igények indokolttá tették a Kormány által elfogadott előzetes ITP-k módosítását. Az előzetes ITP-k Kormány elé történő benyújtásához szükséges az ITP Közgyűlés általi elfogadása 2022. május során. Ennek érdekében megküldésre kerültek az alábbi ITP mellékletek: új forrásallokációs tábla, új ütemezési tábla, új TKR tábla.

A módosítások rövid bemutatása:

Megemelésre került a TOP Plusz-1.1.2-21 „4-5 számjegyű utak fejlesztése” felhívás keretösszege 2,577 Mrd Ft-tal a Kiemelt kedvezményezett forrás felhasználási módon. A hivatal kérésére a Magyar Közút NZRT, mint a felhívás kiemelt kedvezményezettje megküldte a vonatkozó projektlistát, amely szerint Fenntartható városfejlesztés eszközben részesülő területek közül a Békéscsabai járásra bruttó 1.296 millió Ft kerülne betervezésre 5,137 km beavatkozási hosszúságra. A többi járást tekintve a javaslati lista a Gyomaendrődi járásban tartalmaz bruttó 794 millió Ft-ból összesen 2,809 km hosszúságú, a Mezőkovácsházi járásban bruttó 487 millió Ft-ból egy 2 km-es beavatkozási hosszúságú fejlesztést.

Országosan új felhívás kerül betervezésre a TOP Plusz-ba, a TOP Plusz-1.1.4-21 „Aktív turizmus fejlesztése” címmel, Békés megyei szinten 3,247 Mrd Ft-os keretösszeggel, ami fenntartható városfejlesztés keretében nem tervezhető. A fenntartható városfejlesztési területekről konzorciumi tagok csatlakozhatnak a jellemzően több megyét érintő projektekhez. A megyei forrásallokációt új „fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése” megnevezésű forrás-felhasználási módra volt szükséges betervezni, amely miatt a forrásallokációs táblába egy új oszlop került beszurásra.

A helyi, térségi jelentőségű gyógyfürdők, fürdők energetikai korszerűsítése érdekében megemelésre került a TOP Plusz 2.1.1-21 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című felhívás keretösszege 2,577 Mrd Ft-tal. A forrásemelés összegét a TOP Plusz 2.1.1-21 felhívásban jogosultnak jelzett gyógyfürdők és fürdők energetikai fejlesztésére szükséges felhasználni, ezt tematikus allokáció meghatározásával szükséges az ITP-ben rögzíteni és garantálni. A felhívás szerint kedvezményezettek a Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztálya által nyilvántartásba vett vagy a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 felülvizsgálatáról szóló 1348/2021. (VI.3.) Kormányhatározatban elfogadott Turizmus 2.0/ Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiában rögzített kategorizálás alapján egészségturisztikai zászlóshajónak nem minősülő fürdők lehetnek, azaz **Békésen a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő, Békéscsabán az Árpád Gyógy- és Strandfürdő, Gyomaendrődön a Liget Gyógyfürdő, az Orosháza-Gyopárosi Gyógy- és Strandfürdő, a Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdő és Füzesgyarmaton a Kastélypark Fürdő. A forrás előzőek alapján csak adott gyógyfürdővel rendelkező járásokra tervezhető, tehát 3 földrajzi célterület kimarad (Gyulai, Mezőkovácsházi, Sarkadi). A módosítási javaslat szerint a forrás tervezésekor a fürdők fejlesztési előzményei, a Nemzeti Turizmus Stratégia 2.0 szerinti turisztikai szerepkör és a Békés megyei termálfürdős települések népszerűségi rangsora szerinti fürdők voltak preferálandók, így a nemzetközi jelentőségű, ám erősen fejlesztésre szoruló Orosháza-Gyopárosi Gyógy- és Strandfürdő 727,6 millió Ft-ból, a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő és a Liget Gyógyfürdő 430 millió Ft-ból, az Árpád Gyógy- és Strandfürdő, valamint a Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdő 380 millió Ft-ból, a Kastélypark Fürdő pedig 230 millió Ft-ból tervezhet energetikai fejlesztéseket.**

Ezzel összhangban a későbbiekben lehetőség lesz olyan szakaszhatár nyitására, ahol a dedikált keretösszeg felhasználására kizárólag a gyógyfürdők és a fürdők nyújthatnak be támogatási kérelmet. Amennyiben jogosult gyógyfürdő(k), fürdő(k) fenntartható városfejlesztési eszközben nevesített város területén található(k), az emelés összegéből lehetőség nyílik a TOP Plusz-2.1.2-21 „Fenntartható energiahatékonyság” című felhíváson történő felhasználásra.

Csökkentésre került a TOP Plusz-3.1.1-21 „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” és TOP Plusz-3.1.3-21 „Helyi humán fejlesztések” című felhívások keretösszege, amely összeg átcsoportosításra került a TOP Plusz-3.3.4-21 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” című felhívásra.

A TOP Plusz-3.1.1-21 felhíváson végrehajtott keretcsökkentés országosan egységes módszertan alapján történt, azon módosítani nem lehet, az Európai Bizottság határozott kérése a Partnerségi Megállapodás elfogadási feltételeként, hogy a paktum allokáció országosan legalább 20 Mrd Ft összeggel csökkentésre kerüljön, ezt a program indulásakor figyelembe kellett venni. A TOP Plusz-3.1.3-21 felhíváson jelzett keretcsökkentés egy részét lehetséges volt a TOP Plusz-3.2.1-21 „Fenntartható humán fejlesztések” című felhívás keretösszegéből teljesíteni. A módosítás során a keretcsökkentés az igény oldaláról került megközelítésre, tekintettel arra, hogy a kiemelt kedvezményezett (Békés Megyei Önkormányzat) a tervek szerint országosan koordinált sportcélokat is fog a támogatásból megvalósítani, a járássok részéről pedig forrásarányos igény került visszajelzésre. Ugyanakkor a Fenntartható városfejlesztés eszközben részesülő területek részéről mutatózó igény a stratégiai tervezési dokumentumok alapján cc. 1 Mrd Ft-tal alulmarad az oda előzetesen betervezett forráshoz képest. Az ITP-módosítás szerint minden forrásfelhasználói típust (kiemelt, járási, fenntartható) azonos, cc. 200 millió Ft összegben érinti a keretcsökkentés, ezen felül az igények figyelembevételével, azaz a maradványforrással került további csökkentésre a fenntartható városfejlesztés eszközben részesülők keretösszege.

A gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztés szakpolitikai döntés alapján, a források eredményesebb felhasználása érdekében kettéválasztásra került. Ennek eredményeképpen az óvodai és bölcsődei fejlesztések mellett önálló intézkedésként jelenik meg a köznevelési intézmények fejlesztése, melynek keretében egyrészt kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módban kerülnek fejlesztésre az általános és középiskolák, pedagógiai szakszolgálatok, standard kiírások keretében pedig az egyházi és a nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott iskolák. A korábbinál nagyobb forráskeret került biztosításra a köznevelési intézmények fejlesztésére.

A TOP Plusz-3.3.4-21 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” forráskeret felhasználásának tervezésénél OP-elfogadási feltételként szükséges volt érvényesíteni, hogy a megyei keret 80%-a a tankerületekre kerüljön allokálásra. A köznevelési infrastruktúra fejlesztését célzó tématerületet érintő módosítások kapcsán felmérésre kerültek Békés megye nevelési intézményei. A területi alapú vizsgálatot kiegészítette a tankerületektől beérkező forrásigények területi szintű rendszerezése és elemzése is. Előzőek figyelembevételével a módosítás során a megyei keret 100%-a tankerületekre, mint fenntartókra került allokációra.

A tankerületek is a „Kiemelt kedvezményezett” forrás-felhasználási módba tartoznak (vagyis az ITP mellékletét képező forrásösszegző táblázatban egy oszlopban szerepelnek a megyei önkormányzat saját projektjeivel és a Magyar Közúttal). Amennyiben a tankerületek a projekttervezés során úgy döntenek, hogy a forrás egy része a fenntartható városfejlesztés keretében kerüljön felhasználásra, az a szöveges részben kerül majd rögzítésre a következő módosítás keretében.

Előzőeken túl az IH iránymutatásai alapján beszúrásra került a dokumentumba a „Megyei TOP Plusz forráskeret felhasználás tématerületenkénti bontásban” c. új táblázat és aktualizálni kellett a mellékleteket is. Az ITP 2.0 dokumentumon továbbá átvezettük az IH által, a minőségbiztosítás során tett technikai jellegű észrevételeket is, a korrektúrával ellátott utolsó változatot az előterjesztés 1.számú melléklet tartalmazza. Az ITP nyomtatott változata - annak terjedelme miatt - a bizottsági ülésen és a testületi ülésen lesz megtekinthető. Valamint az előterjesztések megtalálhatóak a www.bekesmegye.hu internetes oldalon.

Kérem az előterjesztés megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat:

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése

1. egyetért a 2021-2027-es európai uniós programozási időszakra vonatkozó Előzetes Békés Megye Integrált Területi Programjának a határozat 1. számú melléklete szerinti módosításával
2. felhatalmazza elnökét a dokumentum továbbítására a Pénzügyminisztérium Regionális Fejlesztési Programokért Felelős Helyettes Államtitkárának.

Felelős: Zalai Mihály elnök

Határidő végrehajtásra: azonnal

Békéscsaba, 2022. május 23.

Zalai Mihály